

Yhdyskuntarakennetta ei saa hajauttaa kilpailun lisäämisen varjolla

Kuluttajaliitto vastustaa kilpailu- ja kuluttajaviraston ehdotusta kaupan sijainnin sääntelyn uudistamisesta

Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) äskettäin julkaisemassa selvityksessä ehdotetaan kaupan sijainnin sääntelyn uudistamista kilpailun edistämiseksi. Muutosehdotuksia on useita. KKV ehdottaa esimerkiksi luopumista vaatimuksesta sijoittaa päivittäistavarakaupan suuryksiköt keskustatoimintojen alueelle. Lisäksi ehdotetaan kaupan suuryksiköiden kokorajojen ja enimmäismitoitusten uudelleentarkastelua sekä luopumista maakuntakaavojen vahvistusmenettelystä. KKV:n selvityksessä todetaan myös, että kaupan suuryksiköiden tulisi jatkossakin sijaita järkevästi kiinni yhdyskuntarakenteessa ja liikenneverkossa ja että Ideaparkin tyyppisten poikkeuksellisen suurten kauppahankkeiden sääntelyn tulee jatkossakin olla tiukkaa, mitä Kuluttajaliitto sinänsä pitää hyvänä.

Kuluttajaliitto pitää kaupan kilpailun lisäämistä tärkeänä tavoitteena. Kuluttajaliiton mielestä nyt esitetyt muutokset johtaisivat kuitenkin yhdyskuntarakenteen hajaantumiseen ja autoilun lisääntymiseen heikentämällä lähipalvelujen toimintamahdollisuuksia. Sitä kautta ne lisääisivät kasvihuonepäästöjä ja lisääisivät ihmisten välistä eriarvoisuutta heikentämällä autottomien ihmisten palveluja.

Selvitysten mukaan palvelujen saavutettavuus on heikentynyt. Kuluttajaliiton mielestä kaavoituksessa onkin otettava huomioon kaavojen vaikutus erityisesti päivittäistavarakaupan palvelujen saavutettavuuteen: myös autottomilla kuluttajilla pitää olla mahdollisuus saada tarvitsemansa tavarat kohtuulliseen hintaan joutumatta näkemään suurta vaivaa niiden hankkimiseksi. Väestön ikääntyessä palvelujen saavutettavuuden merkitys kasvaa.

Liikenteen osuus Suomen kasvihuonepäästöistä on yli 20 prosenttia. Ostos- ja asiointimatkojen osuus liikenteen kilometreistä on vajaa viidennes eli ostos- ja asiointimatkat aiheuttavat noin neljä prosenttia Suomen kasvihuonepäästöistä. Tutkimusten mukaan myymälän sijainti vaikuttaa asiakkaiden kulkutapaan. Kuluttajaliiton mielestä palvelut on sijoitettava siten, että ne eivät synnytä turhaa henkilöautoliikennettä, vaan niihin olisi helppo tulla myös joukkoliikennettä käyttäen, kävellen tai pyöräillen. Tämä vähentäisi myös kuluttajan ostosmatkoista aiheutuvia liikennekuluja ja aikaa.

Kaupan suuryksiköt pyritään sijoittamaan sinne, missä maa on halpaa – kustannukset maksaa yhteiskunta ja kuluttaja: suuri osa tavarankäytön jakelukustannuksista siirtyy omaa autoa käyttämään joutuville kuluttajille ja tuotteiden välivarastointikin kuluttajien kotona on kaupalle edullista. Tämä ei ole kestävä yhdyskuntasuunnittelun mukaista.